

Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság

Bf.II.44/2020/11. szám

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Győrött, 2020. október 8. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A testi sértés büntette miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Tatabányai Törvényszék 2020. március 2. napján kihirdetett 3.B.142/2019/16. számú ítéletét *helybenhagyja*.

Indokolás

[1] A 2018. április 24. napján történt rendőri intézkedés alapján a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya a 11000/35/2018. bü. számú határozatával nyomozást rendelt el Terhelt1 ellen a Btk. 164.§ (1) bekezdésbe ütköző és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntettének megalapozott gyanúja miatt. A gyanúsítás tárgya a II. fordulat szerinti halált okozó testi sértés büntetté vált, mivel a sértett 2018. május 3. napján elhunyt és Pótmagánvádlól e bűncselekmény miatt feljelentést tett az I.r. vádlott ellen.

[2] A nyomozás során beszerzett adatok alapján Terhelt1-et is halált okozó testi sértés büntettének megalapozott gyanúja miatt gyanúsítottként hallgatta ki a rendőrség 2018. augusztus 30. napján.

[3] A Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség a büntetőeljárást az NF.326/2018/26. számú határozatával 2018. december 10. napján megszüntette Terhelt1-tal szemben büntethetőséget kizáró ok (jogos védelem) miatt, Terhelt2-vel szemben pedig; mivel - a rendelkezésre álló adatok, illetve bizonyítási eszközök alapján – nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el.

[4] A határozat ellen Pótmagánvádlól sértetti jogokat gyakorló személy képviseletében eljáró ügyvéd panaszt terjesztett elő, melyet a Legfőbb Ügyészség Nyomozás Felügyeleti és Vádelőkészítési Főosztálya az NF.113/2019/3. számú, 2019. február 18. napján kelt határozatával elutasított.

[5] A Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség a 2019. március 13. napján kelt és 2019. április 1. napján jogerős NF.326/2018/30. számú határozatával Terhelt2 terhelt vonatkozásában – ugyancsak jogos védelemre hivatkozva – megváltoztatta a megszüntetés okát.

[6] A sértett jogutódja a meghatalmazott jogi képviselője útján 2018. március 18. napján a Be. 792.§ (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül költségkedvezmény engedélyezését kérte a pótmagánvádas eljárás megindításához, majd 2019. április 15. napján a Be. 791.§ (1) bekezdésben írott – a panaszt elutasító határozat közlésétől számított - 2 hónapon belül pótmagánvádlóként lépett fel.

[7] A **pótmagánvádló** és a jogi képviselője a 2019. május 8. napján az elsőfokú bírósághoz érkezett **vádindítványában Terhelt1** és Terhelt2 vádlottakat a Btk. 164.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés II. fordulata szerint minősülő, társtettesként elkövetett, halált okozó testi sértés büntettével vádolta.

[8] A **Tatabányai Törvényszék** a 2020. március 2. napján kihirdetett **3.B.142/2019/18. számú ítéletével** Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlottak bűnösségét megállapította a Btk. 164.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés II. fordulata szerint minősülő, társtettesként elkövetett testi sértés bűntettében, melyért őket egyaránt 2-2 év börtön fokozatú – végrehajtásában 5-5 év próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztés büntetésre ítélte.

[9] Megállapította, hogy a terhelték a szabadságvesztés végrehajtása esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. A bűnjelként kezelt videofelvételek, valamint DVD-k lefoglalását megszüntette és azokat az iratokhoz csatolta, továbbá kötelezte a vádlottakat egyetemlegesen, illetve külön-külön a bűnügyi költség viselésére.

[10] Az ítélet ellen a pótmagánvádló és jogi képviselője mindkét vádlott terhére súlyosításért; hosszabb tartamú, végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

[11] Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlott, valamint védőik az ítélet minden megállapítása és rendelkezése ellen, bűncselekmény hiánya (jogos védelem) okán történő felmentésért éltek jogorvoslattal.

[12] A **pótmagánvádló** jogi képviselője a **fellebbezése indokolásában** kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta, a bizonyítási eljárást teljes körben lefolytatta és megalapozott tényállást állapított meg. Ennek alapján helyes következtetést vont le a vádlottak bűnösségére és a bűncselekmény minősítése is törvényes.

[13] A büntetés kiszabási körülményeket az elsőfokú bíróság feltárta, de tévedett, amikor a terhelték személyében rejlő társadalomra veszélyességet csekélynek minősítette. Elmulasztotta értékelni azt is, hogy a bűncselekményt a hozzátartozójuk sérelmére valósították meg. A sértetti közrehatás legfeljebb Terhelt2 II.r. vádlott vonatkozásában vehető figyelembe, mivel Terhelt1 a cselekményt megelőzően a sértett lakása előtt kifejezetten garázda, provokatív magatartást tanúsított, amellyel a sértett felindult állapotát előidézte.

[14] A sértett halálával végződő bűncselekmény tárgyi súlya jóval túl mutat a feltárt enyhítő körülményeken, ezért a vádlottak magatartásával arányban álló joghátrány csakis hosszabb tartamú, végrehajtandó szabadságvesztés lehet.

[15] Indítványának megfelelően kérte a pótmagánvádló jogi képviselője az ítélet megváltoztatását.

[16] I. rendű **vádlott védője** írásbeli indokolásában rámutatott, hogy a feltárt bizonyítékok alapján nem lehet megállapítani, miszerint a sértett kezéből kikerült volna a kés, csupán annyi látszik a kikockázott videofelvételen, hogy a sértett egyik kezéből a másikba átesz valamit. Ezért az sem mondható, hogy a vádlottak irányában tanúsított támadó magatartás megszakadt volna. A terhelték számára evidens volt mindvégig, hogy a rokonuk kezében kés van. Ezért az I.r. vádlott édesapjával együtt jogos védelmi helyzetben volt, vagyis fennáll a büntethetőséget kizáró ok.

[17] A védő a fellebbezés-indokolás kiegészítésében rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete számos szubjektív, nem a büntetőjogi terminológiának megfelelő, illetve iratellenes ténymegállapításokat tartalmaz. Ilyen például, hogy a sértett „mélyen istenhívő”, „melegszívű ember” volt, vagy hogy „önvédelmi célból” vette magához a kést, amikor elrohant a vádlottak lakóhelyére. Ezzel szemben több tanúvallomás szerint a vád tárgyává tett bűncselekmény előzményeként rendszeresen trágár szavakkal illette a közvetlen hozzátartozóit, a húgát megpofozta, őt a férjével – a II.r. vádlottal – együtt a lakásából kidobta, majd magából kifordult, felbőszült állapotban érkezett a vádlottak lakása elé, ahol a rokonai megölésével fenyegetőzött és a késsel hadonászott. Ez a vádlottakban komoly félelmet keltett, amely meghatározta a későbbi cselekvőségüket.

[18] A kést a sértett mellett, a földön találták meg, miután elesett. Ebből csakis az a következtetés vonható le, miszerint az élet kioltására is alkalmas eszközt mindvégig a kezében tartotta, majd miután az I. és II.r. vádlottak megütötték, esés közben a kés kiesett a kezéből.

[19] Tekintve, hogy Terhelt2 II.r. vádlott ütötte meg utoljára a sértettet és az esés ennek egyenes következményeként történt, a jogos védelmi helyzetet csak az ő relációjában lehet vizsgálni, mivel I. rendű vádlott terhére mindössze egy sérülést nem okozó ütés lenne felróható.

[20] A védő kérte mellőzni az ítélet jogi indokolásából azokat a nem bizonyított kitételeket, amikkel az elsőfokú bíróság a vádlottak magatartását, továbbá motivációját - a jogos védelmi helyzet hiányának alátámasztása céljából - jellemezte. Ilyenek például, hogy a terhelteket a bosszúvágy vezérelte, vagy maguk szították a feszültséget a rokonukkal, keresték a konfliktust, valamint rosszul kezelték a fellobbanó indulatukat.

[21] Hangsúlyozta, hogy a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség eljárást megszüntető határozatának megállapításával ért egyet, miszerint a késsel fenyegetődző, rokonait megütő sértettel szemben joggal lehetett attól tartani, hogy rövid időn belül ismét támad és a késsel sebet ejt valakin vagy újabb ütest ad le. Ezért a jogos védelmi helyzet a vádlottak szemszögéből aggálytalanul megállapítható.

[22] A másodfokú bíróság **nyilvános ülésén** megjelent **pótmagánvádló** jogi képviselője a joghátrány súlyosítására bejelentett fellebbezést és annak írásbeli indokolását fenntartotta, illetve megismételte.

[23] Rámutatott a súlyosítás mellett érvelve, hogy a terheltek személyének társadalomra veszélyességét az adja, hogy közterületen, fényes nappal tanúsítottak garázda jellegű magatartást, amely további súlyosító körülmény. A testi sértés tekintetében a szándékuk egyenes volt, amely emeli a bűncselekmény tárgyi nyomatékát.

[24] Meglátása szerint a terheltek megbánása csak szavakban fejeződik ki, mivel a sértett halálát követően egyetlen alkalommal sem keresték fel az özvegyet, segítségüket nem ajánlották fel a család életére nézve beállt hátrányos következmények enyhítésében.

[25] Álláspontja az volt, hogy a szabadságvesztés büntetések súlyosítása és a végrehajtás felfüggesztésének mellőzése indokolt.

[26] I. rendű **vádlott védője** a felmentés iránt bejelentett fellebbezést fenntartotta és az indokolását kiegészítette az alábbiak szerint.

[27] Rámutatott, hogy ha már az utcán zajló kiabálásra kihívják a járókelők vagy a szomszédok a rendőröket és még nem esik el a sértett, akkor a sértettet garázdaság büntette miatt eljárás alá vonják, hiszen erősen közösségellenes magatartást tanúsított, amely alkalmas volt arra, hogy másokban megbotránkozást és ijedelmet okozzon. A garázdaság minősített esete jött volna számításba, hiszen felfegyverkezve – késsel a kezében – követte el a cselekmény.

[28] A védő szerint a jogos védelmi helyzet kritériumai tökéletesen ráillenek erre a szituációra, mivel a terheltek menthető felindulását megalapozza, hogy a sértett az I.r. vádlott édesanyját ütötte meg, majd a szeme láttára még egyszer megütötte. Terhelt2 II.r. vádlottat saját magát, illetve a feleségét bántalmazta.

[29] A komoly fenyegetettségből eredő ijedtség is természetes, hiszen egy megöléssel fenyegető, 185 cm magas, nagydarab férfi hadonászott a késsel. Ha nem lett volna nála kés és elkezd pofozkodni, négyen lefogják és megvárják, amíg lehiggad. Jelen esetben még a sértett két barátja is hátra húzódott, nem mertek beavatkozni, mert megijedtek a késtől.

[30] Mindezek megalapozzák a jogos védelmi szituációt és I. rendű vádlott felmentésének van helye.

[31] Terhelt **II.r. vádlott védője** perbeszédében a felmentésre irányuló jogorvoslati kérelmét fenntartotta három indokra hivatkozva.

[32] A Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség eljárást megszüntető határozata szerint nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el.

[33] A főügyészség kiegészítette, illetve módosította a döntését azzal, hogy a jogos védelmi helyzet nemcsak az I.r. vádlott, hanem a II.r. vádlott vonatkozásában is fennáll.

[34] Harmadlagosan arra hivatkozással kérte védenie a felmentését, hogy aggálytalanul nem állapítható meg, miszerint a II.r. vádlottnak a cselekménye összefüggésbe hozható a sértett elesésével, illetve halálával.

[35] Az eseménysor egy sértett által elkövetett személy elleni bűncselekménnyel kezdődött, mert úgy megütötte a saját hűgát - a II.r. vádlott feleségét, annak szeme láttára - hogy elesett. Ezt megismételte a sértett, amikor a vádlottak után ment, az ő házukhoz, az utcán. Ettől az ütéstől megtántorodott a II.r. vádlott házastársa.

[36] A védő rámutatott, hogy az elsőfokú ítélet tényállása és indokolása megalapozatlan, mivel részben iratellenes megállapításokat tartalmaz.

[37] Ilyen például az elsőfokú ítélet 3. oldal 3. bekezdésében írott azon megállapítás, miszerint a sértett „önvédelmi célból” vette magához a pillangókést. Akkor sem lehetne osztani ezt a véleményt, ha a vádlottak keresték volna fel a sértettet az otthonában. Ha a sértett feltételez egy feléje irányuló támadást, akkor azért, hogy meg tudja magát védeni, magához vesz egy kést. Itt viszont a sértett elkövetett egy bűncselekményt, amelyet a II.r. vádlott kénytelen volt eltűrni. Majd a sértett - felháborodva azon, hogy ezt a magatartását a hűga és a hozzátartozói nehezményezik -, olyan haragra gerjedt, hogy ő ment megkeresni az általa megsértett feleket, amelyhez egy pillangó kést is magához vett.

[38] Ebből az a következtetés vonható le, hogy ő maga készült támadásra, nem védelmi célból vette magához a bicskát.

[39] A 3. oldal 4. bekezdésében az elsőfokú bíróság „hadonászásnak” nevezi a sértett képes mozdulatait, amely nagy lendülettel történik. Ha az I.r. vádlottnak ugrálva kellett hátrálnia a hadonászás elöl, akkor ez nem jelentéktelen mozdulatsor volt, hanem a testi épségét kellett mentenie.

[40] Iratellenes a 4. oldal 4. bekezdése, miszerint I. rendű vádlott nem került, hanem kifejezetten kereste a sértettel való konfliktust, mivel a sértett kereste fel a vádlottakat azután, hogy elkövetett egy erőszakos bűncselekményt az I.r. vádlott édesanyja sérelmére. Azért ment oda, hogy tovább inzultálja, fenyegetse őket.

[41] A 4. oldal 6. bekezdése, miszerint az I.r. vádlott erőszakolta ki, hogy a sértettel összetűzésbe kerülhessen, értelmezhetetlen, hiszen elment a sértett lakása elöl, aki viszont utána ment.

[42] A 4. oldal alulról 3. bekezdésében a bíróság megállapítja, hogy a sértett hangosan azt kiabálta, hogy „megöllek titeket”. Ezen nincs mit magyarázni. Ennél nem tudom, hogy mi többet kellene tenni ahhoz, hogy a jogos védelmi helyzet megállapítható legyen.

[43] A védő álláspontja szerint értelmezhetetlen a 4. oldal utolsó bekezdésében foglalt okfejtés, miszerint a sértett „megöllek titeket” fenyegetése nem konkrét személy ellen szólt. A sértett szemben állt a vádlottakkal, a hűgával, más rokonokkal, akik előtt késsel hadonászott, majd a testvérét és sógorát meg is ütötte. Ki másnak címezhetne volna fenyegetést, ha nem nekik?

[44] A védő rámutatott, hogy a nyomozati vallomásokban vannak bizonyos eltérések, de egy ilyen szituációban, amikor több emberben félelmet vált ki a sértett viselkedése és hirtelen történnek az események, az lenne az életszerűtlen, ha minden résztvevő egybehangzóan mondta volna el a történéseket. Az elsőfokú bíróság azt boncolgatta, hogy a sértett eleve késsel érkezett-e a helyszínre vagy ott vette elő a kés (5. oldal 1. bekezdés). A jogos védelem szempontjából viszont annak van jelentősége, hogy a fenyegetésnek közvetlennek, konkrét személy ellen irányulónak és komolyan vehetőnek kell lennie. Itt mind a 3 kritérium megvalósult, mert ennél közvetlenebb fenyegetés, mint hogy pillangókéssel kaszáló mozdulatot tesz egy felbőszült, nagydarab ember, konkrétabb nem lehet.

[45] Utalt a védő az 5. oldal 2. bekezdésére, miszerint az elsőfokú bíróság Egyéb1 vallomását nem fogadta el, aki azt vallotta, hogy nem volt kés a sértettnél. Ez hamis tanúzásnak is minősíthető a sértett irányában elfogult személy részéről.

[46] Az 5. oldal 4. bekezdésében írja is a törvényszék, miszerint a kés eltüntetésére a pótmagánvádló környezetéhez tartozó személy kérésére került sor, vagyis nem a vádlottak érdekében állt, hogy a kés ne kerüljön elő.

[47] Az 5. oldal 6. bekezdés utolsó mondata megerősíti, hogy közvetlen késsel történt agresszív fellépésről volt szó a sértett részéről.

[48] Felrótta a bíróság a vádlottaknak, hogy nem bújtak el a lakásukban és nem tértek ki a támadás elől. Nem volt tudható, hogy megjelenik a sértett. Előzményként megtörtént a II.r. vádlott feleségének többszöri megütése. Azért voltak a vádlottak és családjuk az utcán, mert a jogos felháborodásukat meg akarták beszélni egymással a történeteket. Nem tudhatták, hogy a sértett meg fog jelenni. Értelmezhetetlen, hogy „győzelmi italt ittak”.

[49] A védő kifejtette, hogy iratellenes a 9. oldalon a sértett ölési szándékának hiányára való utalás, mert a tényállásban írt körülményekből éppen az derül ki, miszerint késsel hadonászott az I.r. vádlott hasa előtt, majd a közékük ugró hűgát megütötte.

[50] A sértettet ért bántalmazás tekintetében 6. oldal 4. bekezdése alapján az anonim tanúk vallomása nyomán egyértelmű, hogy a II.r. vádlott ütése eltalálta a sértettet. Ehhez képest a videó felvételen csupán annyi látható, hogy Terhelt2t határozott ütő mozdulatot tett a sértett felé, aki behátrált a furgon mögé. Nincsen tehát minden kétséget kizáró bizonyíték a II.r. vádlott részéről a tényleges bántalmazásra, ami összefügghet a sértett elesésével.

[51] Ezzel összefüggésben nem elfogadható a 13. oldalon az a megállapítás, hogy a terhelt „összehangolt helyszíni hazugsága”, - amit a kitérő rendőröknek előadtak a sértett földre kerülésének okairól -, a bűnösségüket támasztja alá, mert tudták, hogy ők ütötték meg.

[52] A 13. oldal 9. bekezdése, miszerint a Terhelt2 felesége a T/1. tanútól azt kérte, hogy a videófelvételt mutassa meg, majd törölje, nem jelenti a bizonyíték megsemmisítésére való felhívást. Amikor erre sor került, akkor ez már régen a nyomozó hatóság rendelkezésére állt.

[53] A védő kérte ezen megállapítások korrekcióját, majd kitért arra, hogy a vádlottak megbánása nem arra vonatkozik, miszerint bűnösnek érzik magukat, hanem sajnálják a családjukban bekövetkezett konfliktust és a hozzátartozójuk tragikus elhunytát.

[54] Mindezekre tekintettel kérte a védő az ítéltáblát, hogy Terhelt2 II.r. vádlottat felmenteni szíveskedjen az ellene emelt vád alól.

[55] A **pótmagánvádló** jogi képviselője **viszonválaszában** leszögezte, hogy a kés eltüntetésének okaira számos tanú volt, akik jelen voltak és teljesen másképp nyilatkoztak. Az elsőfokú bíróság ezeket a vallomásokat mérlegelte és nem azt állapította meg, miszerint a sértett feleségének kérésre a barátnője rejtette el a fegyvert. A mérlegelés a fellebbezési eljárásban nem támadható.

[56] A védelem helytelenül hivatkozik jogos védelmi helyzet minőségi túllépésének hiányára, ugyanis jelen esetben időbeli túllépésről van szó.

[57] Nem releváns, hogy jogos vagy jogtalan felindulás motiválja az időbeli túllépést, mert ennek a bűnösség szempontjából hatása nincsen. Ha a jogos védelmi helyzet megszűnt, akkor nincsen büntethetőséget kizáró ok. Enyhítő körülménynek számít, ha a sértett támadó magatartása váltja ki azt a reakciót a vádlottakból, ami a jogos védelem időbeli túllépéséhez vezet.

[58] A főügyészési határozatban foglalt véleménnyel kapcsolatban el kell határolni a cselekményeket. Az egyik része, amikor a késsel kaszáló mozdulatokat végez a sértett, a másik része, amikor a vádlottak támadólag lépnek fel a vele szemben.

[59] Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a vádlottak akkor támadtak rá a sértettre, amikor már felhagyott a támadással. Az I.r. vádlott vonatkozásában elmondták a tanúk, hogy megpróbálták visszafogni őt, mert rá akart menni a sértettre. Ezután kitepte magát a hozzátartozói fogásából és megütötte a sértettet. Innentől fogva biztos az, hogy a jogos védelem időbeli túllépése történt.

[60] A bíróság ítélete lényegét tekintve, a bűnösség megállapítása szempontjából adekvát és törvényes. A súlyosítás szükségtelenségét sem sikerült a védelemnek alátámasztani.

[61] I. rendű **vádlott védője viszonválaszában** arra hívta fel a figyelmet, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem róható fel a terheltnek. Nem lehetett bizonyítani azt, hogy kikerült a sértett birtokából a kés, mielőtt a vádlottak megütötték.

[62] Terhelt2 **II.r. vádlott védője a viszonválaszban** előadta, hogy ha a bíróság mégis osztaná a pótmagánvádló álláspontját és megállapítaná védenca bűnösségét - különös tekintettel a rendkívül erőteljes sértetti közrehatásra és arra, hogy a sértett extrém módon vékony agykoponyája nagymértékben hozzájárult az eredmény kialakulásához -, a vádlottak személyi körülményei alapján sem indokolt a joghátrány súlyosítása.

[63] Pótmagánvádló1 **pótmagánvádló** csatlakozott jogi képviselője indítványához.

[64] Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. **vádlottak az utolsó szó jogán tett nyilatkozatukban** nem érezték magukat bűnösnek, a sajnálatuknak adtak hangot és elmondták, hogy személyi körülményeikben nincsen változás.

[65] A másodfokú bíróság a Be. 590.§ (1) és (2) bekezdéséből következően az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, tekintettel arra, hogy a vádlottak és védőik a tényállást és a bűnösség megállapítását is támadták.

[66] Ennek során azt állapította meg, hogy a Tatabányai Törvényszék a bizonyítási eljárást törvényesen folytatta le, betartotta a Be. CV. Fejezetében a pótmagánvádas eljárásra vonatkozó speciális perrendi szabályokat is. Az ítéltábla nem észlelt olyan eljárásjogi szabálysértést, mely az ítélet felülbírálatának gátját jelentette volna.

[67] Az iratok alapján megállapítható, hogy a Tatabányai Törvényszék a 2019. május 8. napján érkezett vádindítványt elfogadta, mivel az maradéktalanul megfelelt a Be. 793. §-ban megfogalmazott követelményeknek.

[68] Intézkedett 2019. október 17. napján az előkészítő ülés kitűzéséről 2019. november 20. napjára. A vádlottak nem ismerték el a bűnösségüket, ezért a törvényszék azonnal áttért a tárgyalásra, a pótmagánvádlónak költségmentességet engedélyezett, majd kihallgatta Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlottakat, akik nem tettek érdemi vallomást, de fenntartották a nyomozás során tett nyilatkozatukat.

[69] A bíróság ismertette a nyomozati vallomásokat, szembesítési jegyzőkönyveket és megtekintette a T/1. számú tanú által készített videofelvételt, továbbá tárgyalás anyagává tette

a fotó- és videószakértői véleményt. Ismertette az igazságügyi boncszakértői véleményt, majd elnapolta a tárgyalást a vádindítványban megjelölt bizonyítási cselekmények lefolytatása végett.

[70] A 2020. január 31. napi tárgyaláson a törvényszék kihallgatta a vádban foglalt cselekmény szemtanúit; Tanú4-et, Egyéb2-t, Egyéb1-t, Egyéb3-ot, Egyéb4-t és Terhelt 2 feleségét. Egyéb2, Tanú4 és Terhelt2 felesége – mint közvetlen hozzátartozók – éltek mentességi jogukkal, ezért a nyomozás során tett tanúvallomásuk a Be. 177.§ (4) bekezdése és 527.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján szabályosan került felolvasásra.

[71] A 2020. február 5-i tárgyalási napon kihallgatta a törvényszék Egyéb5, Egyéb6, Tanú5, Egyéb7 és Tanú6 tanúkat, akik szemlélőként vagy intézkedőként jelen voltak, vagy közvetetten értesültek az eseményekről. Lejátszotta a tanúk által az ügygel összefüggésben rögzített telefonbeszélgetéseket.

[72] Kihallgatta törvényes képviselője jelenlétében a fiatakorú I. számú tanút a videófelvétel körülményeiről, illetve arról, hogy kifejezetten a sértett kezében lévő – valaki felé tartott - kés látványa miatt ment a telefonjáért, hogy rögzítse az eseményeket. Amikor visszatért az ablakhoz, már nem látott kést a sértett kezében, de ekkor ütötte meg őt apa és fia, a két vádlott (14-es jegyzőkönyv 9-10. oldal).

[73] A 2020. március 2. napján tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság Tanú6 (korábban T/5. számú) tanút, aki a szomszéd lépcsőházban lévő lakása ablakából látta az eseményeket, majd ismertette a nyomozati iratokat és a bizonyítási eljárás befejezése, valamint a perbeszéd, felszólalások után ügydöntő határozatot hozott.

[74] Megállapítható, hogy a törvényszék az ügy ténybeli és jogi megítéléséhez szükséges valamennyi bizonyítékot összegyűjtötte, majd ezeket ítéletében részletesen összevetette, értékelte. Az indokolási kötelezettségének így módon eleget tett a lényeges tények tekintetében.

[75] A törvényszék az ítélete 3-15. oldalán aprólékosan elemezte az ún. vádlotti, illetve sértetti körhöz tartozó tanúk, továbbá a kívülálló észlelők vallomásait. Kimerítő indokát adta annak, hogy Terhelt1 és Terhelt2 vádlottak tagadásával szemben miért fogadta el - elsődlegesen a megtekintett videófelvétel alapján – azt, miszerint a terhelték a sértett részéről indított támadó magatartás befejezése után mindketten megütötték a sértettet, aki ennek következtében elesett és a fejét a talajba beütve olyan koponyasérülést szenvedett, amely később a halálához vezetett.

[76] Az *előzmények tekintetében* elfogadta a törvényszék Egyéb8 vallomását, miszerint a két család kapcsolata konfliktusokkal terhelt volt.

[77] A vádlottak és Terhelt2 felesége tanú azon nyilatkozata sem hagyott kétséget, hogy a sértett lakásán aznap összevesztek, a sértett gorombán beszélt a II.r. vádlottal és feleségével, sőt az utóbbit – aki húga – fel is pofozta, majd elzavarta őket. A szülők hazafelé telefonon hívták I. rendű vádlottat és beszámoltak az újabb sérelemről. Az I.r. vádlott ezt követően a sértett lakása előtt hangoskodott, illetve telefonon felhívta, és számonkérte rajta az anyja bántalmazását.

[78] A *helyszíni történésekről* Egyéb9 elmondta, hogy a sértett felesége küldte kocsival a sértett után, aki feldúlt állapotban elrohant a Terheltek családjá lakásához az unokaöccse telefonhívását követően. A tanú próbálta erről lebeszélni a sértettet, de sem a kocsi, sem a visszafordulásra nem tudta rábírni. Ilyen felbőszülten érkezett a sértett a vádlottak lakása elé, ahol azok éppen a velük történeteket beszéltek meg.

[79] A tanúk által rögzített telefonbeszélgetésekből kiderült, hogy a sértett mindig hordott magánál kést. A parkolóba érve azt elővette és „most megöllek titeket!” felkiáltással közeledett a húga, illetve a vádlottak felé.

[80] A T/1. és T/5. számú tanúk előadták, hogy arra lettek figyelmesek, miszerint a lakásuk előtti parkolóban a nagydarab férfi (a sértett) hangosan, tárgár módon beszél egy nővel (Terhelt2 feleségével), majd a sértett kést ránt – más tanúk szerint 25 cm hosszú ún. pillangókés -, és a fiatalabb férfi (I. rendű vádlott) felé kezd hadonászni, aki ugrálva hátrál előle.

[81] Tanú4, Egyéb2, Egyéb3 és Egyéb5 szemtanúk vallomásából kitűnik, miszerint a sértett az I.r. vádlott felé, derékmagasságban tett kaszáló mozdulatai komoly félelmet váltottak ki Terhelt2 feleségévéől, mert a bátyja elé ugorva védte a fiát „le akarod szúrni?” felkiáltással. Ekkor a sértett felpofozta Terhelt2 feleségét, aki ettől megtántorodott.

[82] Terhelt2 II.r. vádlott megpróbálta kirúgni a sértett kezéből a kést, de ez nem sikerült neki, viszont a sértett őt felpofozta, amitől lerepült a szemüvege.

[83] A *konkrét cselekmény tekintetében* elmondta Terhelt1, valamint Tanú4 és Terhelt2 felesége, hogy a felháborodott I.r. vádlott rá akart támadni - az anyját, majd apját egyaránt megütő - sértettre, amelyet testvére és anyja úgy kívántak megakadályozni, hogy közrevették, majd elhúzták a sértett közeléből.

[84] A T/1. számú tanú által készített videofelvételen jól megfigyelhető, hogy I. rendű vádlott kitépte magát a fogásból, megkerülte a két családtagját és egy alkalommal az arcán megütötte a sértettet, aki ekkor már nem tartott kést a kezében. A sértett az ütés után behátrált Egyéb1 furgonja mögé, amikor Terhelt2 II.r. vádlott is váratlanul, ököllel megütötte, melynek következtében a sértett hanyatt esett és a fejét a betonozott talajba beütötte. A tanúk azonnal hallották az erős koppanást, ahogyan a 185 cm magas, nagy testű sértett feje földet ért, melytől a koponyasérülést elszenvedte.

[85] Egyéb2 vallomása szerint a kés a sértett mellett volt, a földön, melyet ő magához vett, majd egy kukába dobott, ily módon nem került elő.

[86] *Mellőzendő a bizonyítékértékelés köréből* a T/2. tanú, a 7 rendőr, a T/3. tanú és Tanú7. mentősök vallomásainak értékelése, mivel ezeket a személyeket a törvényszék nem hallgatta ki és a nyomozás során tett nyilatkozataikat sem tette ismertetéssel a tárgyalás részévé. E vallomások kiesése nem teszi felderíttelenné az ítéleti tényállást, figyelemmel arra, hogy a nevezett tanúk a cselekményt követően érkeztek a helyszínre és csupán a szemtanúk elmondásáról tudtak számot adni. Ekként olyan releváns információval nem rendelkeztek, amelyekre nézve más bizonyítási eszköz ne állt volna rendelkezésre.

[87] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a fentiekben összefoglalt lényegi bizonyítékok mérlegelése okszerű és logikus, a tényállás ennek nyomán teljeskörűen megalapozott.

[88] Ítéletszerkesztési hibák – a védők hivatkozásának megfelelően – valóban észlelhetők a határozatban, mivel részben keverednek a tényállás, a bizonyítékértékelés és a jogi indokolás elemei.

[89] Stilisztikai hibák is előfordulnak; elírások, a szakmai szabályoknak nem megfelelő – helyenként szubjektív - kifejezések, illetve irreleváns adatok, amelyek korrekciót igényelnek a Be. 593.§ (1) bekezdés a/ pontja szerint.

[90] Az ítélet 3. oldalának 3. bekezdéséből az „önvédelmi célból”, továbbá a 4. bekezdésből a „de nem akarta lebökní” megállapításokat mellőzni kell, tekintve, hogy ezek nem tények, hanem a bíróság következtetései.

[91] Mellőzendők a becenevek, mert ezek nem bírnak relevanciával. Ugyancsak nincsen helye az I.r. vádlott testalkata tekintetében a „sportos” megállapításnak, mert erre bizonyítás nem volt. A sértett esetében, a fizikai állapotára vonatkozó kitétel úgy helyes, hogy 46 éves, 185 cm magas, erősen túltáplált férfi volt (nyomozati iratok 104. oldal).

[92] Az indokolás 8. *oldal utolsó és 9. oldal első bekezdésében* foglaltak – a sértett által elszenvedett sérülések és a halál oka - a tényállás részét képezik és a 3. *oldal 7. bekezdése után* kell rögzíteni.

[93] Eszerint a sértett a koponyaboltozat és a koponyaalap törését szenvedte el, kiterjedt agyzúzódással, véresen festenyezett agyfolyadék megjelenésével, a kisagymandulák beékelődésével, a szigmaöböl rögös elzáródásával.

[94] Halála tüdőverőér rögös elzáródása következtében állt bekezdés, mely a megelőző koponyasérülés, koponyatörés, agyzúzódás talaján alakult ki. A vérrög a bal combvisszérből szakadhatott le.

[95] A koponyatörés közepes vagy azt meghaladó erőbehatás során jöhetett létre, kialakulhatott indirekt erőbehatás, környezeti tárgyhoz való ütdés, csapódás következtében. A benyomatos koponyatörés alapján valószínűsíthető, hogy a környezetéből kiemelkedő terület érthette a koponyaboltozat háti felszínét. A kiterjedt homlok- és homloklebenyi agyzúzódás az ellencsapódás következményeként alakult ki.

[96] A koponyasérülés jellegzetesen indirekt erőbehatás; hanyatt esés, környezeti tárgyhoz való ütdés következtében jött létre.

[97] A koponyasérülés és a bekövetkező halál között közvetett okozati összefüggés állapítható meg.

[98] A sértett jelentős túlsúlya mellett cukorbetegség, szívnagyobbodás, a szív izomzat elfajulása betegségekben szenvedett, melyek részoki szereppel bírtak a halál kialakulásában.

[99] A koponyasérülés bekövetkeztéhez az átlagosnál kisebb erőbehatás is elegendő volt, figyelembe véve a koponyacsontok átlagostól eltérő, igen vékony voltát (nyomozati iratok 111. oldal).

[100] Fenti kiegészítésekkel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, és a Be. 593.§ (3) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[101] A fentiek szerint megalapozott tényállásból helyesen vont le következtetést a törvényszék Terhelt I.r. és Terhelt II.r. vádlottak bűnösségére és helyes a bűncselekmény minősítése is. A megnevezés akként helyes - a Kúria 61. számú Büntető Kollégiumi véleménye alapján -, hogy az elkövetői alakzat szöveges feltüntetése után nem kell zárójelben megjelölni a társtettség jogszabályi helyét.

[102] A törvényszék helytállóan állapította meg, miszerint a vádlottak nem voltak jogos védelmi helyzetben, amikor egymással akarategységben, mindketten tettleg bántalmazták a sértettet, de abban nem foglalt állást, hogy egyáltalán fennállt-e jogos védelmi helyzet.

[103] E vonatkozásban a jogi indokolást a másodfokú bíróság az alábbiak szerint helyesbíti.

[104] A *jogos védelmi helyzet* megállapíthatóságához a Btk. 22.§ (1) bekezdése szerint az alábbi kritériumoknak kell fennállni a bírói gyakorlatra irányadó 4/2013. Büntető jogegységi határozat alapján:

[105] A védekezést támadás előzi meg. Az elhárítás válasz a támadásra. A védekezés azért jogos, mert a támadás jogtalan. A támadás objektív ismérve annak jogtalansága. A jogtalan támadás elhárításának kockázatát, következményeit a támadónak kell viselnie.

[106] A támadásnak „intézettnak”, vagy „közvetlenül fenyegetőnek” kell lennie. Intézett a támadás akkor, ha az elkövető valamely, a Különös Részben büntetni rendelt bűncselekmény

(szabálysértés) törvényi tényállásának megvalósítását megkezdte. Közvetlenül fenyegető a támadás akkor, ha a támadás megkezdésétől azonnal vagy igen rövid időn belül reálisan tartani lehet.

[107] Az irányadó tényállás szerint a sértett a lakásán megalázta, bántalmazta a hűgát, illetve férjét, őket onnan kidobta. Az I.r. vádlott csupán telefonon, illetve a ház előtt kiabálva kérte számon a sértetten a családját ért inzultálást, majd – a maguk részéről a konfliktust befejezettnek tekintve - hazament. A sértett annak ellenére indult a vádlottak után, hogy a felesége és Egyéb1 is vissza akarták tartani.

[108] A haragos, magából kivetkőző, a két vádlottnál és lánytestvérénél jóval erősebb természetű – ekként félelmet keltő - sértett részéről közvetlen, jogtalan, életet és testi épséget komolyan veszélyeztetető támadás történt a vádlottak, illetve a hűga irányába, amikor 25 cm hosszú késsel a kezében megöléssel fenyegette őket, feljük közelített, majd a fiát védő asszonyt és férjét egymás után megütötte.

[109] A jogos védelmi helyzet mindaddig fennáll, ameddig a megtámadott személy okkal tarthat a támadás megkezdésétől vagy annak folytatásától. A jogos védelem időbeli túllépése esetében pedig már megszűnik a jogos védelmi helyzet, így az nem is képezhet büntethetőséget kizáró okot.

[110] A jogos védelmi helyzet időbeli túllépése esetén nincs jelentősége annak, hogy mennyi ideje szűnt meg ez a helyzet. A lényeg, hogy abban az időpillanatban fennállt-e vagy sem. Márpedig a vádlottak cselekményének elkövetésekor már biztosan nem állt fenn.

[111] A jogtalan sértetti támadás véget ért, amikor a Terhelt2 felesége és – a kést elvenni szándékozó – Terhelt2 II.r. vádlott megpofozása után a sértettnek nekiugrani készülő I.r. vádlottat hozzátartozói eltávolították a sértett közeléből, aki hátrálni kezdett és már nem volt a kezében kés.

[112] I. rendű vádlott – immár a jogtalanság talaján, megtorlási céllal – támadott vissza, amikor a sértettet egy alkalommal megütötte.

[113] Terhelt2 II.r. vádlott csatlakozva a fia erőszakos magatartásához, vele akarategységben, váratlanul ugyancsak megütötte a sértettet, ezzel előidézve az elesését.

[114] A terhelték tehát *már nem voltak jogos védelmi helyzetben*, amikor a sértett sérelmére a vádban foglalt cselekményt megvalósították. A büntethetőséget kizáró ok miatti felmentésre irányuló fellebbezés ekként nem foghatott helyt.

[115] A testi sértést egyenes szándékkal valószínűzték meg, a halálos eredmény tekintetében a gondatlanság enyhébb foka; a hanyagság (negligencia) terheli őket, ahogyan az elsőfokú bíróság ezt helyesen indokolta, de hibásan – *luxuria* – jelölte meg (16. oldal 11. bekezdés).

[116] A jogi indokolás körébe nem tartozik a pótmagánvádló fellépését megelőzően hozott eljárást megszüntető ügyészi határozat tartalmának értékelése, tekintve, hogy jelen ügy tárgya a vádindítványban foglalt cselekmény elbírálása volt.

[117] A tényállás megállapítása pedig nem a bírói „szabadság”, hanem a bizonyítékok feltárása és mérlegelése körébe tartozik (15. oldal 1-2. bekezdés).

[118] Az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási körülményeket nagyrészt feltárta. Ezek pontosítandók az alábbiak szerint:

[119] I. rendű vádlott vonatkozásában a fiatal felnőttkor a helyesen megállapított enyhítő körülmény. Mindkét terheltre nézve enyhít a méltányolható okból történő erős felindulás; a sértett több alkalommal is megütötte nőtestvérét, aki a vádlottak édesanyja, illetve felesége.

[120] További enyhítő körülmény a bántalmazás és a halál bekövetkezte közötti közvetett okozatosság, a sértett rossz egészségi állapota, amelyek részoki szerepet játszottak, továbbá a vékony koponyacsontozat, melyről a terheltek nyilvánvalóan nem tudhattak.

[121] Súlyosító szempont a testi sértés vonatkozásában a társtettesség.

[122] A kifejtettek alapján a törvényi minimumban megállapított mértékű szabadságvesztés, továbbá a végrehajtás felfüggesztésének a maximumban meghatározott próbaideje kifejezik a vádlottak terhére rótt bűncselekmény magas tárgyi súlyát, de a Btk. 79.§-ában foglalt büntetési célok elérésére is alkalmasak.

[123] A joghátrány súlyosítására, de mérséklésére sem talált törvényes indokot a másodfokú bíróság.

[124] Az elsőfokú bíróság megfelelően rendelkezett a lefoglalt adathordozók jogi sorsáról, de nem jelölte meg ennek jogszabályi helyét. Az okiratokat – amennyiben azok elkobzására nincsen törvényes ok – a 11/2003. (V.1.) IM-BM-PM együttes rendelet 1.§ (2) bekezdése értelmében az ügyiratok között kell kezelni.

[125] Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek, azokat a felülbírálat nem érintette.

[126] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605.§ (1) bekezdés szerint helybenhagyta.

Győr, 2020. október 8.

Dr. Zólyomi Csilla sk.
a tanács elnöke

Dr. Vajda Edit sk.
előadó bíró

Dr. Németh Balázs sk.
bíró

Záradék:

Ezzel a végzéssel a Tatabányai Törvényszék 2020. március 2. napján kelt 3.B.142/2019/16. számú ítélete Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlott vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Győr, 2020. október 8.

Dr. Zólyomi Csilla sk.
a tanács elnöke